

Informační zdroje pro výzkum v ČR **(Informace o výsledku závěrečného vyhodnocení programu INFOZ)**

Jana Hakenová

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, odbor programů výzkumu, Praha
hakenova@msmt.cz

INFORUM 2012: 18. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 22. -24. 5. 2012

Abstrakt

Příspěvek obsahuje vybrané informace o výsledcích závěrečného vyhodnocení programu podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jehož předmětem podpory byla informační infrastruktura výzkumu. Program s názvem „INFOZ“ (Informační zdroje pro výzkum) byl realizován v letech 2009-2011 s celkovými náklady 1 073 mil. Kč. Z toho 511 mil. Kč bylo poskytnuto z účelových prostředků státního rozpočtu na výzkum a vývoj v rámci kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V příspěvku jsou zahrnuty informace a výsledky ze závěrečného vyhodnocení 18 realizovaných projektů, jejich závěrečných zpráv, zápisů z oponentních řízení a závěrečného vyhodnocení programu prováděného odborným poradním orgánem poskytovatele v lednu až dubnu 2012. Závěrečné vyhodnocení programu INFOZ bude v plném znění zveřejněno ve druhém pololetí tohoto roku na internetových stránkách poskytovatele.

I. Úvod (aneb některé údaje z historie)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) podporuje rozvoj informační infrastruktury výzkumu v rámci legislativních možností a svěřených kompetencí již od r. 1996. Podpora výzkumu a vývoje, včetně infrastruktury, se v ČR řídí zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a má zatím zpravidla podobu programů.

První programy MŠMT na podporu akademické informační infrastruktury výzkumu zahrnující i informační kapacity a zdroje byly zaměřeny jak na její vlastní centrální vybudování (včetně páteřní sítě v ČR), tak na budování lokální výzkumné infrastruktury v rámci jednotlivých organizací. Rozhodující vůdčí roli zde sehrály zejména velké univerzity, jako je Masarykova univerzita nebo České vysoké učení technické v Praze.

Přehled programů na podporu informační infrastruktury výzkumu realizovaných MŠMT					
Název programu podpory	ID programu	doba realizace	celková výše podpory (v mil. Kč)	počet podpořených projektů	stěžejní předmět podpory
INFRA I	IF	1995-1997	137,5	47	oborové a lokální sítě, HW, SW, síťové IT služby, systémy a technologie, DB systémy, infozdroje, výpočetní střediska atp.
TEN-34	ID	1996-1997	597,3	17	páteřní síť, celostátní akademické sítě a služby, SW, HW, DB systémy, výpočetní centra atp.
Rozvoj informační infrastruktury VaV	LB	1998-2000	258,2	53	informační a výpočetní centra, informační služby, IT technologie a akademické sítě, DB systémy a infozdroje
Informační zdroje pro výzkum a vývoj	LI	2000-2003	596,9	62	infozdroje, informační služby v oborových sítích, digitalizace, služby knihovních a oborových informačních středisek
Informační infrastruktura výzkumu	1N	2004-2008	617,5	36	infozdroje, informační brány, doprovodné informační služby a síťové technologie, digitalizace a on-line zpřístupňování infozdrojů
Informační zdroje pro výzkum (INFOZ)	VZ	2009-2011	511,0	18	infozdroje a související informační služby

Informační zdroje pro výzkum se v projektech jednotlivých programů MŠMT objevují systematicky od r. 1998 a od r. 2000 jsou již stěžejním předmětem podpory. Naopak podpora vlastní informační infrastruktury, zejména akademické páteřní informační sítě budované na celostátní úrovni současně s doprovodnými IT službami, se postupně z těchto programů vyčleňuje zejména díky rychlé centralizaci. Nejprve vzniká rozsáhlý centralizovaný projekt zájmového sdružení vysokých škol a dalších výzkumných organizací (CESNET), který následně vyústil do samostatného výzkumného záměru. Tím došlo k přechodu od účelového financování na základě výsledků veřejné soutěže na institucionální způsob podpory, který je pro projekty s tak vysokým stupněm centralizace vhodnější. Po ukončení výzkumného záměru k 31. 12. 2010, je rozvoj akademické výzkumné informační infrastruktury v ČR zajišťován jednak nadále sdružením CESNET v rámci samostatného

projektu „elGeR“ (Rozšíření národní informační infrastruktury VaV v regionech) podporovaného MŠMT a z prostředků Operačního programu „Výzkum a vývoj pro inovace“ (OP VaVpl) a dále individuálně jednotlivými výzkumnými organizacemi. Sdružení CESNET současně připravilo k realizaci i projekt tzv. velké infrastruktury (program LM), který by měl zajistit další rozvoj národních informačních sítí a s tím spojených informačních služeb a technologií. Projekt bude schvalován vládou ČR a podporován z kapitoly MŠMT.

Zmíněný OP VaVpl podporuje s přispěním Evropského fondu regionálního rozvoje informační infrastrukturu výzkumu i v rámci dalších projektů. Okrajově jde např. o některé individuální projekty v prioritní ose 1 nebo cíleně o konkrétní oblasti podpory v prioritních osách 3 a 4. V prioritní ose 3 v rámci výzvy 2.3 „Informační infrastruktury pro VaV“ bylo vyčleněno 800 mil. Kč (podpořeny 3 projekty) nebo v prioritní ose 4, výzvě 1.4 „Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem“ bylo pro tuto oblast alokováno dokonce 10 mld. Kč (celkem podpořeno 29 projektů). Obě výzvy byly ukončeny v r. 2010. Mezi nejvýznamnější projekty OP VaVpl rozvíjející akademickou informační infrastrukturu výzkumu v ČR patří kromě projektu „elGeR“ také projekty „VAVINET“ (Informační infrastruktura center VaV, VUT), projekt CERIT-SC (CERIT Scientific Clouds, superpočítačové centrum MU) nebo centrum excelence „IT4Innovations“ (VŠB-TUO).

Přibližně od druhé poloviny r. 2012 bude z OP VaVpl v rámci prioritní osy 3 výzvy 4.3. „Vybavení odborných vědeckých a oborových knihoven“ s alokací 700 mil. Kč (výzva byla ukončena k 20. 1. 2012) podpořeno i několik projektů zajišťujících kromě modernizace knihoven i zpřístupnění informačních zdrojů pro výzkum partnerským organizacím se sídlem mimo území hl. města Prahy.

II. Základní údaje o programu INFOZ

Program „INFOZ“ (Informační zdroje pro výzkum)“ byl realizován MŠMT na základě usnesení vlády ČR č. 171 ze dne 25. 2. 2008. Program byl původně koncipován na 5 let, ale na požadavek Rady pro výzkum, vývoj a inovace musel být zkrácen na 3 roky a původní alokace byla snížena na 450 mil. Kč. Program podléhal notifikaci a proto veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích mohla být vyhlášena až k 1. 7. 2009. Na řešení projektů programu INFOZ byla ale počátkem roku 2009 byla do rozpočtu MŠMT alokována částka pouze ve výši 406 mil. Kč, kterou s ohledem na kvalitu a význam doručených návrhů projektů MŠMT navýšilo v rámci své kapitoly až na konečných 511 mil. Kč.

Stěžejním předmětem podpory v rámci tohoto programu bylo zpřístupňování informačních zdrojů důležitých pro výzkum a vývoj české akademické obci včetně studentů vysokých škol i širší odborné veřejnosti.

Základním cílem programu INFOZ bylo zajistit českým výzkumným pracovníkům kontinuitu ve zpřístupňování dosavadního spektra informačních zdrojů pro výzkum, a to jak databází a elektronických periodik, tak klasických dokumentů. Podmínkou bylo zajištění náležité aktualizace informačních zdrojů, zabezpečení moderních komplexních informačních služeb a jejich racionální, ekonomicky přijatelné pořízení a efektivní využívání.

Specifické cíle programu INFOZ:

- Informační zabezpečení jednotlivých vědních oborů základními a nejdůležitějšími aktualizovanými informačními zdroji, včetně nezbytných služeb; zajištění kontinuity a aktualizace informačních zdrojů pro VaV;
- zpřístupňování pořízených informačních zdrojů propojováním současně existujících informačních kanálů, budováním a rozšiřováním existujících národních i oborových sítí vědeckých informací až tzv. „výzkumníkovy na stůl“;
- účelné využití informačních zdrojů výzkumu a vývoje implementací nových technologií a služeb s cílem maximálního zvýšení kvalitativní úrovně jejich zpřístupňování a poskytování koncovému uživateli-výzkumníkovi,
- pořízení a zabezpečení celoplošných licencí a multilicencí komplexních informačních zdrojů (např. typu

Web of Science), které by bez podpory z veřejných prostředků nebylo v ČR možné.

Oblasti podpory:

- Pořizování primárních a sekundárních informačních zdrojů a nákup licencí (s podmínkou dlouhodobého sdílení, společného využívání nebo veřejného zpřístupnění),
- pořizování, aktualizace, zajišťování provozu a popularizace nákladných velkoplošných či celoplošných elektronických zdrojů (multilicencí) pro tyto účely ustavenými konsorcií,
- zabezpečení integrovaného přístupu do databází informací pro hodnocení a porovnávání výsledků a úrovně výzkumu a vývoje v ČR se světem,
- podpora a rozvoj nových technologií, postupů a zařízení pro účelné a efektivní využití pořizovaných informačních zdrojů,
- provoz a rozvoj centrálních portálů a udržování celorepublikových databází informačních zdrojů pro výzkum a vývoj pořízených z veřejných prostředků v přímé návaznosti na pořizované zdroje,
- provoz a rozvoj informačních metazdrojů a vzájemné propojování informačních portálů do hierarchického integrovaného systému pro efektivní vyhledávání informačních zdrojů a vědeckých informací v přímé návaznosti na pořizované zdroje,
- koordinace a optimalizace pořizování a zpřístupňování časopiseckých, knižních a elektronických fondů.

Součástí každé žádosti o podporu (tj. návrhu projektu) musela být zpracovaná analýza informačních potřeb akademické sféry pro daný vědní obor doložená výstupy ze statistik za předchozí období.

Při přípravě programu v r. 2008 MŠMT na základě vyhodnocení minulých programovacích období předpokládalo účast přibližně 35 příjemců různých typů výzkumných organizací a knihoven nebo jejich sdružení v přibližně 70 projektech. Z toho se v r. 2008 odhadovala přibližně 40 % účast veřejných vysokých škol, 20 % účast veřejných výzkumných organizací, 20 % účast příspěvkových organizací, 6 % účast zájmových sdružení právnických osob, 6 % účast obecně prospěšných společností a 8 % účast ostatních právnických osob.

MŠMT také předpokládalo, že dojde jak k zachování kontinuity pro přibližně 100 nejvyužívanějších elektronických informačních zdrojů pro výzkum, tak ale i k užší koordinaci nákupu licencí a multilicencí v ČR, zejména těch velmi nákladných a pro jednotlivá pracoviště proto bez podpory nedostupných, a k další optimalizaci a společnému využívání specializovaných informačních zdrojů a sdílení informačních metazdrojů. Očekávalo se také další propojování informačních portálů do integrovaného systému pro efektivní vyhledávání informačních zdrojů a díky vzniklým „úsporám“ ke zvýšení dostupnosti a případnému rozšíření spektra informačních zdrojů v ČR na potřebnou míru.

Úkolem programu INFOZ bylo i zabezpečení přístupů do stěžejních databází zajišťujících informace pro nezbytné hodnocení a porovnávání výsledků vědeckých pracovišť a úrovně výzkumu a vývoje v ČR se světem, a to minimálně pro pracoviště Akademie věd ČR a veřejné vysoké školy.

Podrobné informace o soutěži, včetně zadávací dokumentace, složení odborného poradního orgánu poskytovatele a podrobnosti o realizaci programu a podpořených projektů jsou uveřejněny na internetových stránkách MŠMT <http://www.msmt.cz/vyzkum/informacni-zdroje-pro-vyzkum-infoz> a na stránkách Rady pro výzkum, vývoj a inovace v sekci Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací státní správy (IS VaVal): <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=610>. Seznam všech realizovaných projektů a abecedně řazený seznam z elektronických informačních zdrojů (dále jen „EIZ“) zahraničních producentů zpřístupněných v rámci programu INFOZ jsou uvedeny v přílohách tohoto článku. (Seznam EIZ nezahrnuje pořízené elektronické knihy a listinné nebo jednorázově pořízené informační zdroje.)

III. Srovnání dosažených výsledků se schválenými cíli programu INFOZ

Cíle programu byly splněny. Byla především zajištěna kontinuita u nejdůležitějších a nejvyužívanějších informačních zdrojů v ČR a zajištěny multilicence k dalším polytematickým i oborově zaměřeným informačním zdrojům. Značná pozornost v projektech byla věnována propagaci a školení uživatelů, což se následně pozitivně odrazilo i na využívání informačních zdrojů pořízených v rámci podpořených projektů. Proběhla řada seminářů a vzdělávacích akcí, které současně podpořily zvyšování informační gramotnosti zejména v řadách širší odborné veřejnosti a mezi studenty. Vznikly samostatné www stránky, které informovaly o průběhu řešení a propagovaly obsah jednotlivých kolekcí EIZ.

Rozsah oborového pokrytí EIZ v ČR prostřednictvím programu INFOZ byl s ohledem na tuzemské potřeby téměř kompletní a lze konstatovat, že úroveň zajištění oborového pokrytí informačními zdroji programem INFOZ je srovnatelná se stavem v zahraničí. Vyvážené pokrytí oborů je možno považovat za jeden z nejlepších výsledků programu INFOZ. Za vynikající a důležité z národního hlediska lze také považovat online pokrytí v oblasti českého jazyka a literatury, které otevírá náš národní jazyk a literární kulturní dědictví zájemcům z ostatních zemí.

Některé projekty dosáhly s minimem prostředků překvapivě dobrých výsledků, např. právě projekty z oblasti českého jazyka a literatury. Závazné indikátory všech projektů byly naplněny a v některých případech i výrazně překročeny. Technická realizace jednotlivých projektů byla hodnocena jako vysoce kvalitní a srovnatelná s obdobnými počiny v ekonomicky vyspělých zemích.

O efektivitě využití výsledků projektů, tj. spektra zpřístupněných informačních zdrojů ze strany uživatelů, nejlépe vypovídají statistické údaje o realizovaných přístupech. Počet uskutečněných přístupů v průběhu řešení jednotlivých projektů stoupal. Rozsah zajištěných přístupů převýšil původní předpoklady uvedené v návrzích projektů. Tuto skutečnost ilustrují statistické údaje o využívání zveřejněné na stránkách jednotlivých příjemců podpory. Tyto údaje byly zpracovávány průběžně dle běžných mezinárodních standardů jako je např. COUNTER.

Průběh realizace nebyl však vždy zcela hladký a ideální a u některých projektů se vyskytly běžné provozní problémy. Např. u jednoho z projektů se objevil téměř tradiční problém s autorskými právy. U jiného z projektů se na plnění stanovených cílů negativně projevila nedostatečná připravenost zahraničních producentů pro implementaci Shibboleth v ČR. Stanovené cíle byly však nakonec splněny ve stejném rozsahu a odpovídající kvalitě nalezením ekvivalentního řešení. V řadě případů se ukázala zbytečná skromnost navrhovatelů a kvantifikační ukazatele jednotlivých projektů byly pak násobně překračovány. Kupříkladu u jednoho z projektů (VZ09004) z plánovaných 350 tisíc lístků bylo nakonec zpracováno a elektronicky zpřístupněno 1.3 milionu lístků. U několika projektů se podařilo efektivním využitím financí a vhodným načasováním plateb získat časově delší předplacený přístup ke zdrojům nebo rozšířit pro daný obor spektrum zpřístupňovaných informačních zdrojů. V rámci jiného z projektů bylo pro významnou univerzitní knihovnu navíc a při splnění všech cílů ve stanoveném rozsahu a bez navýšení nákladů či podpory trvale pořízeno a zpřístupněno dalších 628 oborově zaměřených elektronických knih.

Co je však zvláště cenné, je rozšíření počtu uživatelských přístupů na potřebnou úroveň a rozšíření plnotextových informačních zdrojů v ČR.

Projekty hodnocené jako vynikající přispěly ke zviditelnění výsledků českého výzkumu, vývoje a inovací v zahraničí. Díky výsledkům projektů některých projektů (VZ09005) se čeští odborníci např. stali mezinárodně uznávanými odborníky v oblasti pojetí a zpřístupňování gramatiky, a to nejen české, kde je následují další evropské země. Také vytvořený digitalizační softwarový nástroj a prohlížeč elektronického lístkového katalogu RETROBI (VZ09004) má ambice stát se svým pojetím standardem pro obdobné oborové projekty zahraniční provenience.

Z vyhodnocení dosažených výsledků programu INFOZ vyplývá rozšíření konsorciálního způsobu financování v ČR na další EIZ a další české výzkumné organizace a vyšší stupeň koncentrace do nižšího počtu konsorciálních projektů a početnějších konsorciálních uskupení. Tento způsob je v zahraničí běžný a často

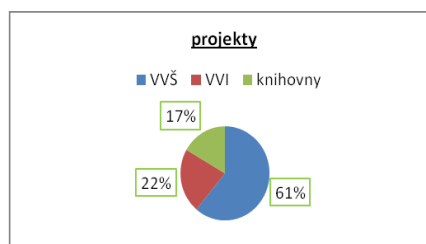
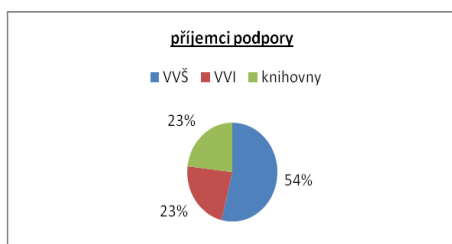
užívaný. Zpravidla se odlišuje ale forma poskytování podpory. V zahraničí se pro financování národních a celostátních konsorcií zpravidla uplatňuje centralizované, institucionální financování, nikoli programové na základě soutěže. Vytváření umělého konkurenčního prostředí na straně poptávajících v oblasti, kde významnější ekonomický efekt na celostátní úrovni přináší vzájemná kooperace a centralizované postupy při koordinaci vyjednávání než vzájemná konkurence, není ve světě příliš obvyklé.

Stav zpřístupňování informačních zdrojů se u většiny projektů v době dokončení projektu přiblížil standardnímu stavu v zahraničí zejména tím, že bylo zpřístupněno více potřebných stěžejních plnotextových zdrojů. Zajištění přístupu k elektronickým informačním zdrojům je považováno v zahraničí za základ kvalitní výzkumné práce a rozvoje vzdělávací soustavy na vyšších stupních. Poskytnutí kvalitních informací vede k zefektivnění vědecké práce a ve svém důsledku následně ke zvýšení kvality vlastního výzkumu. Vědci mnohem snadněji a efektivněji získávají také informace pro hodnocení a srovnání výsledků své vědecké práce s pracemi zahraničních kolegů. Lze také snadno získat údaje o stavu v oboru i údaje pro evaluaci. Tuto podmínku se i díky programu INFOZ daří plnit také v České republice.

Lze s uspokojením konstatovat, že program INFOZ zajistil financování kontinuálního přístupu ke stěžejním, světově využívaným zdrojům, jejichž zpřístupnění má v ČR již mnohaletou tradici a bez nichž si česká vědecká komunita dnes již nedovede svoji práci představit. Realizace programu tak napomohla vytvořit příznivé informační podmínky pro vědeckou a pedagogickou práci na úrovni srovnatelné s vyspělými zeměmi.

Příjemci podpory a jejich projekty

Z celkem 18 podpořených projektů bylo 11 realizováno 7 veřejnými vysokými školami, 4 projekty 3 veřejnými výzkumnými organizacemi a 3 projekty 3 velkými knihovnami. Zastoupení vysokých škol se oproti předchozímu programovacímu období zvýšilo a překročilo původně odhadované procento.

Překvapivý byl i velmi nízký počet projektů ve srovnání s původním odhadem, který se pohyboval kolem 70 projektů. Důvodem byl vyšší stupeň centralizace, než se předpokládalo, a koordinace na téměř celostátní úrovni u většiny předložených a následně realizovaných projektů.

Uživatelé výsledků

Uživatele výsledků projektů, tj. uživatele informačních zdrojů a služeb zpřístupňovaných v programu INFOZ představují vesměs vědečtí a výzkumní pracovníci z akademické a vysokoškolské sféry, odborná veřejnost a studenti vyšších forem studia. Prostřednictvím vědeckých a odborných knihoven jsou informační zdroje poskytovány přímo registrovaným čtenářům knihoven nebo pracovníkům výzkumných organizací, včetně studentů, zapojených do konsorcia nebo formou meziknihovnických služeb dalším uživatelům při dodržení licenčních podmínek.

Program též napomohl rozšířením on-line přístupů k dalšímu odstranění rozdílu v informačním zajištění výzkumu mezi uživateli z různých regionů ČR.

Finanční aspekty programu INFOZ

V letech 2009-2011 byla na realizaci programu INFOZ ze státního rozpočtu poskytnuta podpora v celkové

výši 511 039 tis. Kč, z toho v roce 2009 bylo přiděleno 176 874 tis. Kč; přičemž v tomto roce nebyla dočerpána částka ve výši 7 tis. Kč. Ta byla následně vrácena do státního rozpočtu. V roce 2010 bylo přiděleno 166 405 tis. Kč a v 2011 167 760 tis. Kč. Celkem tedy bylo ze státního rozpočtu v rámci programu INFOZ vyčerpáno na realizaci projektů 511 031 tis. Kč. Celkové náklady programu činily celkem 1 073 837 tis. Kč včetně finanční spoluúčasti příjemců. Ta celkově představovala 52,4 %.

Finanční prostředky programu byly účelně využity pro informační zabezpečení VaVal a převážnou část nákladů představovala úhrada přístupů k informačním zdrojům pro výzkum. Z celkové částky představovaly náklady na pořízení a zpřístupňování EIZ zahraničních producentů celkem 1 044 483 tis. Kč (tj. 97,3% z celkových nákladů programu INFOZ, z toho 499 343 tis. Kč bylo na tyto zdroje vynaloženo z podpory. Dále bylo 12 236 tis. Kč vynaloženo z prostředků programu na tvorbu a zpřístupnění nově vytvořených elektronických informačních zdrojů, z toho činila podpora 3 246 tis. Kč.

Mzdové a další finanční prostředky (např. cestovné, režie) tvořily v realizovaných projektech minimum vynaložených nákladů. Z celkové částky se jednalo o pouhých 1,6% (!) a částka čerpaná na tyto položky z podpory představovala 1,7%.

V průběhu realizace programu INFOZ se vyskytly názory, že účast odborných knihoven by mohla projekty nadbytečně prodražovat. Proto se pozornost zaměřila i na jejich účast v projektech a zjistilo se, že náklady na uživatele z těchto knihoven jsou z vůči nákladům připadajícím na uživatele z vysokých škol a dalších výzkumných organizací zanedbatelné u většiny projektů programu INFOZ. Na druhé straně účast specializovaných knihoven znamená zpřístupnění širší odborné veřejnosti a mnohdy výhodnější informační pokrytí pro ČR. Příkladem může být účast Národní lékařské knihovny (NLK) a její nezastupitelná role ve zpřístupňování EIZ nakladatelství Nature Publishing Group pro českou akademickou obec. U nejpočetnějších konsorcií projektu VZ09003 (Národní technická knihovna, dále jen „NTK“) se finanční náklady na účast odborných vědeckých knihoven pohybují od 1,2 do 7,6%. U samotné NTK se toto procento pohybuje od 3,8% 15,8%. U konsorcia zajišťujícího EIZ vydavatelství EBSCO projektu VZ09006 realizovaného Národní knihovnou České republiky (NK ČR) je toto procento vyšší, jde však o EIZ zaměřené na obory uměleckých a knihovnických věd. Zastoupení jednotlivých typů organizací však vždy v projektech programu INFOZ odpovídá jak jejich finančnímu podílu na nákladech, tak dokladovanému procentu využití ze strany jejich uživatelů (viz též příloha) a nelze tedy hovořit o „prodražování projektů“. Je třeba však současně také poznamenat, že zanedbatelné a poměrně vysoké procento započtených registrovaných čtenářů právě specializovaných knihoven jako je NTK, Moravská zemská knihovna v Brně, NLK či NK ČR tvoří výzkumní pracovníci a studenti vysokých škol.

Finanční prostředky projektů byly čerpány v souladu se smlouvami. Uskutečněné změny v časovém rozložení dílčích kroků řešení nebo v uznaných nákladech projektů a v čerpání finančních prostředků neovlivnily cíle projektů ani jejich plnění. Všechny provedené změny byly schváleny poskytovatelem. Výdaje plně odpovídaly dosaženým cílům a výsledkům projektů. Často se příjemce dotace a členové konsorcií podíleli na nákladech projektu vyšším procentem, než bylo předepsáno. Pro jednotlivé nákupy EIZ bylo často využito výhodných devizových kurzů. Dosažené ekonomické výhody umožnily další zhodnocení vložených veřejných prostředků např. za účelem zajištění licencí pro delší časová období přesahující rok 2011 nebo na rozšíření oborového informačního pokrytí.

IV. Významné výsledky projektů programu INFOZ

V programu INFOZ bylo realizováno celkem 18 projektů, které lze rozdělit do dvou základních skupin:

- 1) vytváření nového informačního zdroje a jeho zpřístupnění
- 2) zajištění přístupu k zakoupeným zdrojům, zpravidla zahraničních producentů.

V obou skupinách projektů byl sledován počet uživatelských přístupů jako základní parametr efektivity využití vytvářeného nebo pořízeného zdroje. Všechny financované projekty splnily plánované hodnoty a v řadě případů je i překročily.

V první skupině projektů ve dvou případech byly výsledky projektu v závěrečném hodnocení označeny jako

„vynikající s mezinárodním dopadem“. Jedním z těchto projektů byl již zmíněný projekt VZ09004 s názvem „Digitalizace lístkového katalogu Retrospektivní článkové bibliografie české literární vědy (1775-1945)“ – RETROBI, realizovaný Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.. Druhým projektem byl projekt VZ09005 s názvem „Informační zdroje pro výzkum a výuku češtiny“, v rámci kterého vznikl unikátní soubor 7 skupin informačních zdrojů zpřístupňující veřejnosti českou gramatiku v historickém kontextu. Projekt realizoval Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. Jím vytvořený unikátní model Internetové jazykové příručky zaujal např. dánské a slovinské odborníky a očekává se v tomto směru další spolupráce v následujícím období a podání projektu na obdobná řešení v rámci několika evropských zemí. Nově vytvořené informační zdroje v rámci těchto dvou projektů, které vznikly digitalizací vlastních originálních materiálů příjemce v rámci uvedených projektů, jsou nyní volně přístupné. Jejich současná, statisticky doložená uživatelská obec zahrnuje jak tuzemskou odbornou i laickou veřejnost, tak obdobné spektrum zájemců především z okolních německy mluvících zemí a zájemců z řad bohemistů z celého světa. Ojedinělým a vynikajícím výsledkem je skutečnost, že se tyto nové informační zdroje staly příkladem následovaným dalšími evropskými zeměmi.

Ve druhé skupině projektů toto hodnocení získaly také dva projekty: projekt VZ09006 Národní knihovny ČR, kdy po jednání s dodavatelem byl domácí informační zdroj přijat k distribuci v mezinárodním prostoru, a projekt VZ09003, kdy se vytvořený konsorciální model stal standardem pro některé další evropské země. Výborné jsou ale i výsledky ostatních projektů, kdy se podařilo zajistit přístup vědců, studentů, učitelů a odborné veřejnosti k rozsáhlému portfoliu informačních zdrojů za velmi výhodných podmínek. Tím byla zajištěna základní informační infrastruktura pro českou vědu a poskytnut v zásadě stejný informační komfort, jaký mají uživatelé ve vyspělých zemích.

V. Přínosy a dopady programu INFOZ

Program byl efektivní také po ekonomické a organizační stránce zejména díky uplatněnému konsorciálnímu přístupu s cílem najít optimální licenční model tak, aby i přes značné vložené prostředky byl výsledný ekonomický efekt co nejpříznivější. Právě konsorciální přístup k řešení projektů je zvláště významným výsledkem celého programu. Jeho význam je měřitelný především ekonomickým efektem dosažených výsledků. Konsorciální přístup byl v rámci projektů programu INFOZ důsledně uplatněn právě tam, kde by se individuální přístup jednotlivých institucí k informačním zdrojům pro jejich používání v celkovém součtu výrazně prodražil. Na konsorciálním přístupu byla založena naprostá většina úspěšně realizovaných projektů.

Zajištění přístupu k informačním zdrojům formou konsorciálních licencí ukázalo, že skutečně představuje efektivní způsob pro zúčastněné instituce v porovnání s individuálními licencemi. Další ekonomické zhodnocení způsobilo faktické využití zdrojů, resp. vysoký počet uskutečněných přístupů. Ze statistik míry využití zdrojů v rámci programu INFOZ vyplynul až raketový nárůst zájmu uživatelů z některých vědních oborů. Zaznamenaný rostoucí počet využívání databází v akademické sféře vedl ke snížení ceny za 1 dotaz.

Při vyčíslení výše projektem dosažené konsorciální slevy se u jednotlivých projektů pohybovala průměrná sleva okolo 30-50 %. Úspora se dotýká ale i lidských zdrojů, zejména při administraci a dojednávání licencí úzkým týmem nebo přímo řešitelem projektu pro všechny zúčastněné organizace, jak bylo často praktikováno u projektů programu INFOZ.

Pokud jde o zmíněný ekonomický přínos programu INFOZ, je třeba poukázat zejména na racionální společné a efektivní využití informačních zdrojů v rámci kontinuálně udržovaných konsorcií. Nejpočetnější konsorcia vznikla v rámci projektů VZ09003 (4 velká konsorcia v rámci 1 projektu s 86, 67, 63 a 44 členy), VZ09006 (2 velká konsorcia s 60 a 12 členy), VZ09009 (109 institucí v projektu v rámci 1 konsorcia), VZ09011 (27 institucí v projektu) a VZ09015 (19 institucí v projektu). Je nepochybné, že ceny informačních zdrojů pořizovaných pouze individuálně mimo konsorcia by pro ČR jako celek mnohonásobně vzrostly a licence pro řadu EIZ by byly v ČR duplicitně nakupovány více organizacemi. Např. v případě EIZ projektu VZ09006 se uvádí možné navýšení až o 50 %, u EIZ v projektu VZ09003 od 30 až do nepředstavitelných 577 % dle typu zdroje a počtu individuálních licencí.

Jedním z příkladů dokreslující ekonomický přínos projektů programu INFOZ může být vyjednané konsorciální finanční zvýhodnění pro konkrétní skupinu současných uživatelů např. u informačních zdrojů BMJ Journals

Online, BioOne a CSA Illustrata o 41%, u Knovel Premium o 51%, u FSTA 50%, u GeoBase o 67%, u kolekce z nakladatelství Springer o 75%, u kolekce časopisů z nakladatelství Karger o 81% nebo u kolekce EIZ z nakladatelství Wiley/Blackwell dokonce o 85% finanční zvýhodnění oproti katalogovým cenám pro jednotlivce.

Dalším příkladem může být propočet reálné ceny za přístup k nejdůležitějšímu a nejvyužívanějšímu EIZ v ČR, kde cena za 1 dotaz 1 uživatele za stejných podmínek v čase a místě by bez konsorcia a bez dotace z programu INFOZ představovala v r. 2011 výši 13,91 Kč a cena v konsorciu bez dotace 6,32 Kč. Skutečná cena tohoto EIZ, která byla nakonec zaplacená v přepočtu na 1 dotaz v konsorciu s dotací z programu INFOZ, činila pouhých 1,73 Kč při uskutečněných 5 334 738 dotazů v roce 2011, jak se uvádí i v závěrečné zprávě jednoho z projektů.

Vyčíslení hodnoty/ceny za 1 přístup do zpřístupněných EIZ je z odborného hlediska a objektivitu samozřejmě interpretačně problematické. Přesto má toto číslo jistou vypovídací schopnost a je užitečné jeho zjišťování napříč projekty v rámci jednoho programu v daném čase a období. Např. průměrná konsorciální cena za 1 stažený článek na 1 uživatele (přepočet FTs) se před zahájením projektu VZ09003 v roce 2008 pohybovala ve výši 94 Kč, v r. 2010 klesla v rámci projektu na 62 Kč a v r. 2011 až na 47 Kč (viz údaje v průběžných zprávách projektu). Cena vyčíslená producenty pro dodání tohoto zdroje prostřednictvím jiných služeb by v tomto případě činila 135 Kč. Také „průměrná cena“ za 1 přístup přepočtená několika oponenty dosahovala napříč projekty programu INFOZ ceny výrazně nižší než při pořízení formou meziknihovní služby či komerčních systémů. Nejčastěji se pro jednotlivé uživatele pohybovala kolem 90 Kč za 1 přístup u EIZ tam, kde se katalogové ceny pohybují mezi 120-300 Kč za 1 přístup.

Kromě významných finančních úspor, které u velkých univerzit (UK, MU, ČVUT) dosahují až desítek milionů korun ročně, přináší konsorcium též úsporu pracovních sil díky centralizované akvizici a nákupu licencí na národní úrovni. Za všechny zúčastněné instituce vyjednává s producenty o ceně, o vzniklých potížích s přístupem, o načasování a zorganizování školení atp. tým zkušených a osvědčených odborníků. Výhody konsorcia spočívají také ve větší kvalitě a rozsahu návazných, centrálně distribuovaných služeb a odborné uživatelské podpoře.

Realizace projektů v rámci programu INFOZ přinesla jak řešitelům projektů, tak uživatelům informačních zdrojů nové zkušenosti a poznatky a ve svém důsledku přispěla k podpoře výzkumu v informačně zabezpečených oborech. Nicméně s ohledem na to, že předmětem řešení projektů bylo ve většině případů zajištění licencí na přístup ke zdrojům formou předplatného na období programu INFOZ, může být bez další finanční podpory VaVal kontinuita přístupu ke zdrojům v dosavadním rozsahu částečně narušena. Dlouhodobé využívání informačních zdrojů navazující na předchozí programy podpory VaVal znamená zpravidla také návaznost na původně vyjednané finanční podmínky předplatného pro zúčastněné instituce a tedy zachování výhodných cen z minulosti.

V návaznosti na předchozí programovací období vykrystalizovala v české akademické sféře poměrně stabilní struktura konsorcií s optimálním uskupením a rozsahem uživatelů, která se dotvářela při přípravě projektů programu INFOZ. Z řad jednotlivých organizací a v minulosti prověřených a osvědčených odborníků se vyprofilovali téměř profesionální administrátoři početných oborových či multioborových konsorcií. Optimalizoval se i rozsah a skladba informačních zdrojů, které tato početná národní konsorcia obhospodařují. Hlavním stimulem pro vstup a udržení si pozice v těchto strukturách byla pro české výzkumné organizace a zejména vysoké školy jakožto uživatele informačních zdrojů nejen informační potřeba, ale především ekonomická výhodnost.

Velké konsorciální projekty jsou náročné na organizaci, vyžadují dlouhodobé zkušenosti a profesionalitu, proto je úloha dosavadních řešitelských pracovišť se sídlem v Praze obtížně zastupitelná. Konsorciální řešení jsou natolik složitá a náročná a výsledkem dlouholetých mnohostranných jednání, že jejich rychlé přeskupování není téměř možné, aniž by došlo k nějakým ztrátám na výhodnosti nebo nedošlo k navýšení nákladů. Proto možnosti financování informačních zdrojů pro výzkum ze strukturálních fondů, které se v posledním roce realizace programu INFOZ objevily, resp. nutnost využití této možnosti pro organizace sídlící mimo území hl. město Prahu, se nesetkaly v řadách odborné veřejnosti s příliš pozitivním počátečním ohlasem a nezbudily z počátku dostatečně vysoký, jinak očekávaný zájem odborné veřejnosti. Vlivem tohoto

finančního nástroje možná dojde k částečnému přeskupení konsorcií v ČR, ale nebude s ohledem na regionální omezení možné docílit plošného informačního zabezpečení českého výzkumu a vývoje v celé ČR. Také se ukázalo, že v ČR v současné době v řadě případů mnohačlenných konsorcií administrovaných některým subjektem z Prahy neexistuje jiný plnohodnotný alternativní administrátor mimo toto území, schopný a ochotný v krátké době takto rozsáhlé projekty převzít. Na území hl. města Prahy je stále soustředěno vysoké procento výzkumu a vývoje v ČR a sídlí zde řada výzkumných organizací a vysokých škol. Jejich vyloučení z podpory EIZ je proto nesystémové. Při uzavírání nových konsorciálních smluv s vysokou pravděpodobností dojde vzhledem k aktuálním ceníkům producentů k navýšení nákladů na pořízení EIZ v ČR. Otázkou je, zda v důsledku toho nebude v ČR omezen přístup k některým dosud dostupným EIZ a některé dosavadní konsorciální smlouvy nebude nutné omezit nebo dokonce vypovědět.

VI. Závěry z vyhodnocení programu INFOZ:

- a) V ČR se v akademické sféře v letech 2009 až 2011 realizací jednotlivých projektů programu INFOZ rozšířila a zvýšila dostupnost plnotextových elektronických informačních zdrojů (EIZ). Z vyhodnocení jednotlivých projektů vyplývá, že díky vhodnému načasování plateb a výhodnosti pro ČR dříve vyjednaných cenových podmínek došlo k dalšímu zlevnění přístupů většiny pořizovaných EIZ v přepočtu na 1 stažený článek a na 1 uživatele.
- b) V průběhu tohoto (2009-2011) a předešlých programovacích období došlo v akademické sféře na území ČR k profilaci a stabilizaci mnohačlenných konsorciálních uskupení za účelem zpřístupňování licencovaných jak oborových, tak multioborových elektronických informačních zdrojů pro výzkum. Stabilizovaly se a zároveň profesionalizovaly a minimalizovaly týmy odborníků zajišťující akvizici a administraci v rámci existujících konsorciálních uskupení.
- c) V ČR jsou v současné době úspěšně a velmi efektivně zhodnocovány výsledky akvizičních vyjednávání z minulých období. Prodlužování licenčních smluv pouhými dodatky, které byly postupně vyjednávány přibližně od r. 1996, je stále ekonomicky velice výhodné a v řadě případů pro ČR výrazně výhodnější než řada současných, nových nabídek producentů.
- d) Pro ČR je nezbytné a ekonomicky výhodné zachovat kontinuitu ve financování dříve vyjednaných licenčních výhod. U těchto licencí je však třeba umožnit roční optimalizaci a aktualizaci na základě pravidelného vyhodnocování statistik a tak zajistit další zúročení vkládaných prostředků.
- e) Nákladné a celostátně využívané EIZ je nezbytné podporovat v ČR centrálně za přispění státního rozpočtu. Rozpad stávajících konsorciálních uskupení by ve svém důsledku s vysokou pravděpodobností vedl k výraznému omezení přístupnosti akademické sféry v ČR k informačním zdrojům s následkem možné ztráty konkurenceschopnosti českého VaVal v mezinárodním kontextu.
- f) Povinná finanční spoluúčast uživatelů licenčně zpřístupňovaných informačních zdrojů zavazuje uživatele k jejich efektivnějšímu využívání, a proto je považována za žádoucí a nezbytnou.
- g) Povinností každého budoucího příjemce podpory určené na zpřístupnění informačních zdrojů pro výzkum by mělo být pravidelné vyhodnocování jejich využití na základě standardizovaných statistik. Pro vyhodnocení statistik by u EIZ podporovaných z veřejných prostředků tam, kde je to možné, měl být povinně požadován (i od producentů) jako standard systém COUNTER vzhledem k možnostem jeho uplatnění a jeho všeobecnému rozšíření.

Přehled projektů realizovaných v letech 2009-2011 v rámci programu INFOZ

ID projektu	Název projektu	Typ organizace	Příjemce podpory	Řešitel	Celkové uznané náklady projektu (v tis. Kč)	Podpora vyčerpaná za celou dobu realizace projektu (v tis. Kč)	Finanční podíl příjemce - spolufinancování projektu (%)	Výsledek závěrečného hodnocení projektu
VZ09001	Rozšíření a další zpřístupnění Databáze českých literárních osobností	VVI	Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i.	Budský	2 889	1 054	63,5%	U - uspěl podle zadání (na národní úrovni však vynikající)
VZ09003	Elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro výzkum	SPO	Národní technická knihovna	Žižková	555 802	145 257	73,9%	V - vynikající výsledky
VZ09004	Digitalizace listkového katalogu Retrospektivní článkové bibliografie české literární vědy (1775-1945)	VVI	Ústav pro českou literaturu AV ČR	Malínek	5 275	2 148	59,3%	V - vynikající výsledky
VZ09005	Informační zdroje pro výzkum a výuku češtiny	VVI	Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.	Králík	4 197	3 137	25,3%	V - vynikající výsledky
VZ09006	Národní knihovna ČR - zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace	SPO	Národní knihovna ČR	Hemola	45 094	29 144	35,4%	V - vynikající výsledky
VZ09007	Kontinuita licencí na online přístup do periodik z oblasti biologických a lékařských věd	VVI	Fyziologický ústav AV ČR, v.v.i.	Lisková	6 604	4 851	26,5%	U - uspěl podle zadání
VZ09008	Litterae ante portas	VVS	Masarykova univerzita	Kalivoda	4 773	3 391	29,0%	U - uspěl podle zadání
VZ09009	ISI Web of Knowledge - vstup do bibliografického a citačního zdroje Web of Science a Journal Citation Reports	VVI	Knihovna AV ČR, v. v. i.	Laiblová Kadlecová	107 668	76 482	29,0%	U - uspěl podle zadání
VZ09010	Zajištění klíčových informačních zdrojů a služeb pro technické a inženýrské obory	VVS	České vysoké učení technické v Praze	Ramajzlová	45 576	34 102	25,2%	U - uspěl podle zadání
VZ09011	Multilicence přírodovědeckých a zemědělských informačních zdrojů pro konzorcia akademické a vědecké sféry České republiky	VVS	Univerzita Palackého v Olomouci	Rieger	64 256	47 488	26,1%	U - uspěl podle zadání
VZ09012	Zajištění elektronických informačních zdrojů pro humanitní a společenské obory	VVS	Západočeská univerzita v Plzni	Faitová	14 907	9 827	34,1%	U - uspěl podle zadání
VZ09013	Internetové informační zdroje pro výzkum v oboru filmových studií (pokračující konsorciální licence)	VVS	Masarykova univerzita	Szczepanik	1 889	1 408	25,5%	U - uspěl podle zadání
VZ09014	Zajištění přístupu do klíčových informačních zdrojů pro ekonomický výzkum	VVS	Vysoká škola ekonomická v Praze	Hartmanová	21 230	15 571	26,7%	U - uspěl podle zadání
VZ09015	Přístup do informačního zdroje ProQuest Central	VVS	Vysoká škola ekonomická v Praze	Hartmanová	23 678	13 921	41,2%	U - uspěl podle zadání
VZ09016	Pokračování zpřístupňování nejdůležitějších informačních zdrojů pro chemii a příbuzné obory pro akademickou komunitu v České republice.	VVS	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	Šilhánek	79 472	57 166	28,1%	U - uspěl podle zadání
VZ09017	Konsorciální přístup k informačním zdrojům pro dějiny umění a dějiny kultury	VVS	Masarykova univerzita	Kroupa	3 739	2 801	25,1%	U - uspěl podle zadání
VZ09020	Elektronické zdroje pro anglicky psanou literaturu	VVS	Masarykova univerzita	Rambousek	6 414	3 907	39,1%	U - uspěl podle zadání
VZ09022	Informační zdroje pro efektivní výzkum v medicíně a psychologii v ČR	VVS	Univerzita Karlova v Praze	Paráková	80 374	59 376	26,1%	U - uspěl podle zadání

1 073 837

511 031

52,4%

**Přehled informačních zdrojů pro výzkum zpřístupněných prostřednictvím projektů
programu INFOZ realizovaných v letech 2009-2011**

	název klíčového info zdroje (úplný-komerční název)	producent info-zdroje (úplný název)	kým byl od r.2009 zpřístupňován (příjemce podpory - úplný název organizace)	začátek dostupnosti zdroje díky programu INFOZ - datum (dd.mm.rrrr)	konec dostupnosti zdroje z INFOZu - datum (dd.mm.rrrr)	náklady na období dostupnosti - celkem zaplacen v Kč	z tohoto dotace z programu INFOZ celkem v Kč	zpřístupněno v rámci projektu	počet uživatelů (organizací)
1	Academic Search Complete+Business Source Complete	EBSCO Information Services s.r.o.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2011	20 449 228 Kč	14 826 272 Kč	VZ09006	60
2	ACM Digital Library	Association for Computing Machinery (ACM)	České vysoké učení technické v Praze	1.1.2010	31.12.2012	5 988 732 Kč	4 659 954 Kč	VZ09010	11
3	Ad Fontes (= AF)	Alexander Street Press	Masarykova univerzita	30.4.2011	30.4.2014	19 747 Kč	19 747 Kč	VZ09008	1
4	American Journal of Gastroenterology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i. (zpřístupňuje Národní lékařská knihovna)	1.7.2010	30.6.2012	46 238 Kč	33 930 Kč	VZ09007	1
5	American Journal of Hypertension	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i. (zpřístupňuje Národní lékařská knihovna)	1.7.2010	30.6.2012	46 114 Kč	33 882 Kč	VZ09007	1
6	American Physiological Society (kolekce 14 titulů)	American Physiological Society	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	373 074 Kč	272 700 Kč	VZ09007	5
7	ATLA Religion Database + ATLAS	Wolters Kluwer Health - Ovid	Masarykova univerzita	1.1.2010	31.12.2011	1 200 179 Kč	900 134 Kč	VZ09008	7
8	Beilsteine, Gmelins & Patent Chemistry Database (zpřístupňované pod systémem Reaxys)	Elsevier Properties SA	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	1.1.2010	31.12.2012	21 312 653 Kč	15 984 490 Kč	VZ09016	9
9	Bibliographie de la Civilisation Médiévale	Brepols Publishers	Masarykova univerzita	1.12.2010	31.12.2012	354 136 Kč	265 602 Kč	VZ09008	1
10	Biological Abstracts	BIOSIS	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	7 233 616 Kč	5 352 876 Kč	VZ09011	8
11	BioOne.1 a BioOne.2	BioOne	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2013	5 610 756 Kč	4 151 959 Kč	VZ09011	12
12	BMJ Journals Online	BMJ Publishing Group Ltd.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	8 929 670 Kč	6 667 996 Kč	VZ09022	3
13	BMJ Online	BMJ Publishing Group Ltd.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	664 305 Kč	496 053 Kč	VZ09022	3
14	Brepols Latin Complete	Brepols Publishers	Masarykova univerzita	15.3.2010	12.3.2012	354 136 Kč	265 602 Kč	VZ09008	5
15	CAB Abstracts PLUS Collection	CABI	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	14.5.2013	8 710 184 Kč	6 445 536 Kč	VZ09011	7
16	CABI Compendia	CABI	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	14.5.2013	2 016 472 Kč	1 492 189 Kč	VZ09011	4
17	Cambridge Journals Online	Cambridge University Press	Západočeská univerzita v Plzni	1.1.2010	31.12.2013	2 771 640 Kč	1 827 985 Kč	VZ09012	5
18	Cancer Cell	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	73 287 Kč	53 834 Kč	VZ09007	5
19	Cell	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	362 259 Kč	266 100 Kč	VZ09007	5
20	Cell Metabolism	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	73 287 Kč	53 834 Kč	VZ09007	5
21	Cell Stem Cell	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	73 287 Kč	53 834 Kč	VZ09007	5
22	Classical Music Library + Classical Scores Library (Alexander Street Press)	Alexander Street Press, LLC	Národní knihovna České republiky pro Akademii múzických umění v Praze	1.1.2010	31.12.2012	120 836 Kč	88 636 Kč	VZ09006	1

23	CSA Illustrata	ProQuest	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	2 371 308 Kč	1 754 768 Kč	VZ09011	3
24	Current Biology	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	97 975 Kč	71 968 Kč	VZ09007	5
25	Databáze České literární osobnosti	Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR v. v. i.	Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR v. v. i.	1.11.2009	online přístupné bez omezení	3 033 000 Kč	1 054 000 Kč	VZ09001	35 + (volně přístupné - online)
26	Developmetal Cell	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	73 287 Kč	53 834 Kč	VZ09007	5
27	Dictionnaire d'histoire et géographie ecclésiastique	Brepols Publishers	Masarykova univerzita	1.12.2011	31.12.2012	354 136 Kč	265 602 Kč	VZ09008	1
28	Digital Karl Barth Library	Alexander Street Press	Masarykova univerzita	21.3.2010	2.7.2012	39 231 Kč	29 153 Kč	VZ09008	1
29	Digital Library of Catholic Reformation	Alexander Street Press	Masarykova univerzita	20.3.2010	1.7.2012	245 526 Kč	184 124 Kč	VZ09008	2
30	Digital Library of Classic Protestant Texts	Alexander Street Press	Masarykova univerzita	19.3.2010	30.6.2012	130 038 Kč	97 528 Kč	VZ09008	1
31	ebrary Academic Complete (ebrary)	ebrary, Inc.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2015	2 379 174 Kč	1 837 314 Kč	VZ09006	1
32	EconLit with Full Text	American Economic Association	Vysoká škola ekonomická v Praze	1.1.2010	31.1.2013	4 558 696 Kč	3 325 783 Kč	VZ09014	15
33	EMBASE on Ovid 1988+	Ovid Technologies, Inc.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	13 709 124 Kč	10 234 081 Kč	VZ09022	4
34	Environment Complete	EBSCO Information Services s.r.o.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2011	2 010 400 Kč	1 457 597 Kč	VZ09006	8
35	Environmental Sciences and Pollution Management	ProQuest	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	3 479 406 Kč	2 574 760 Kč	VZ09011	7
36	Evidence-Based Medicine Reviews	Ovid Technologies, Inc.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	1 470 908 Kč	1 098 053 Kč	VZ09022	4
37	Film & Television Literature Index with Full Text - Online	EBSCO Information Services s.r.o.	Masarykova univerzita	1.1.2010	31.12.2011	512 632 Kč	512 632 Kč	VZ09013	7
38	Film Indexes Online + FIAF International of Film Periodicals Plus	Albertina icome Praha, s. r. o.	Masarykova univerzita	1.1.2010	31.12.2011	1 023 482 Kč	1 023 482 Kč	VZ09013	7
39	Food Science and Technology Abstracts®	Ovid Technologies	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	28.2.2013	3 929 930 Kč	2 908 148 Kč	VZ09011	8
40	GeoBase	Elsevier Science Publishers	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	4 909 704 Kč	3 633 181 Kč	VZ09011	10
41	GeoRef	American Geological Institute	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	1 372 200 Kč	1 015 428 Kč	VZ09011	10
42	GeoScienceWorld	GeoScienceWorld	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	4 717 379 Kč	3 490 860 Kč	VZ09011	7
43	Global Market Information Database	Euromonitor International	Vysoká škola ekonomická v Praze	1.1.2010	31.12.2012	7 530 140 Kč	5 741 889 Kč	VZ09014	7
44	Chemical Abstracts (zpřístupňované programem SciFinder)	Chemical Abstracts Service	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	1.1.2010	31.12.2012	49 100 415 Kč	36 825 311 Kč	VZ09016	12
45	Chemistry and Biology	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	97 260 Kč	71 443 Kč	VZ09007	5
46	IEEE/ET Electronic Library (IEL)	IEEE-Institute of Electrical and Electronics Engineers	České vysoké učení technické v Praze	1.1.2010	31.12.2012	37 837 393 Kč	29 442 046 Kč	VZ09010	12
47	Immunity	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	73 287 Kč	53 834 Kč	VZ09007	5
48	International Index to Music Periodicals Full Text (ProQuest)	ProQuest LLC	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	1 417 412 Kč	1 040 412 Kč	VZ09006	5
49	International Medieval Bibliography Online (= IMB)	Brepols Publishers	Masarykova univerzita	1.12.2010	31.12.2012	220 606 Kč	220 606 Kč	VZ09008	1
50	InterScience journals (Wiley Online Library journals)	Wiley Subscription Service, Inc.	Národní technická knihovna	1.10.2009	31.12.2011	87 265 205 Kč	5 981 711 Kč	VZ09003	44
51	JSTOR Music Collection	JSTOR	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	155 851 Kč	115 651 Kč	VZ09006	1

52	JSTOR, Arts and Sciences I.-IV.	JSTOR	Západočeská univerzita v Plzni	1.1.2010	31.12.2013	5 324 077 Kč	3 511 398 Kč	VZ09012	8
53	Karger Online Journals Current	S. Karger AG	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	8 558 815 Kč	6 391 810 Kč	VZ09022	3
54	Knovel Premium	Knovel	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	14 119 371 Kč	10 448 335 Kč	VZ09011	10
55	Legacy Archives - ACS	ACS, American Chemical Society	Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	1.1.2011	trvalý přístup	3 714 120 Kč	2 785 590 Kč	VZ09016	3
56	LinkSolver	Ovid Technologies	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	508 182 Kč	376 055 Kč	VZ09011	7
57	Lippincott, Williams & Wilkins High Impact Collection	Ovid Technologies, Inc.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	12 808 172 Kč	9 561 458 Kč	VZ09022	3
58	LISA: Library and Information Science Abstracts (ProQuest)	ProQuest LLC	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	1 257 220 Kč	924 020 Kč	VZ09006	4
59	LISTA with Full Text & Computer and Applied Sciences Complete	EBSCO Information Services s.r.o.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	30.6.2012	1 682 783 Kč	1 220 066 Kč	VZ09006	4
60	Literature Online	Chadwyck-Healey/ProQuest	Masarykova univerzita	1.1.2010	31.12.2012	5 080 707 Kč	3 353 267 Kč	VZ09020	12
61	Literature Resource Center	Gale	Masarykova univerzita	1.1.2010	31.5.2012	1 149 442 Kč	758 632 Kč	VZ09020	12
62	MEDLINE on Ovid 1966+	Ovid Technologies, Inc.	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	0 Kč	0 Kč	VZ09022	3
63	Micromedex	Thomson Reuters	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	19 092 938 Kč	14 140 618 Kč	VZ09022	2
64	Molecular Cell	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	83 175 Kč	61 097 Kč	VZ09007	5
65	Music Online Listening a Music Online Reference (Alexander Street Press)	Alexander Street Press, LLC	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	1 912 086 Kč	1 461 686 Kč	VZ09006	6
66	Nature	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	358 868 Kč	262 500 Kč	VZ09007	5
67	Nature + Nature news	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i. (zpfístupňuje Národní lékařská knihovna)	1.7.2010	30.6.2012	331 812 Kč	243 645 Kč	VZ09007	1
68	Nature Biotechnology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	199 477 Kč	146 468 Kč	VZ09007	5
69	Nature Cell Biology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5
70	Nature Genetics	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	178 372 Kč	130 988 Kč	VZ09007	5
71	Nature Immunology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5
72	Nature Medicine	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	177 341 Kč	130 215 Kč	VZ09007	5
73	Nature Methods	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	225 530 Kč	165 596 Kč	VZ09007	5
74	Nature Neuroscience	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	177 341 Kč	130 215 Kč	VZ09007	5
75	Nature Protocols	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	225 530 Kč	165 596 Kč	VZ09007	5
76	Nature Reviews Cancer	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	177 341 Kč	130 215 Kč	VZ09007	5
77	Nature Reviews Genetics	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5
78	Nature Reviews Immunology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011 (30.6.2012 pro NLK)	364 281 Kč	267 482 Kč	VZ09007	6
79	Nature Reviews Microbiology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5
80	Nature Reviews Molecular Cell Biology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5
81	Nature Reviews Neuroscience	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011 (30.6.2012 pro NLK)	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	6
82	Nature Structural Biology and Molecular Biology	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	162 604 Kč	119 394 Kč	VZ09007	5

83	Neuron	Cell Press	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	97 260 Kč	71 443 Kč	VZ09007	5
84	New England Journal of Medicine	Massachusetts Medical Society	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	884 080 Kč	659 977 Kč	VZ09022	2
85	OCLC FirstSearch Service - WorldCat, ArticleFirst, PapersFirst, ProceedingsFirst	OCLC Online Computer Library Center, Inc.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	3 693 485 Kč	2 541 285 Kč	VZ09006	12
86	OECD iLibrary (do r. 2010 jako SourceOECD)	Organisation for Economic Cooperation and Development	Vysoká škola ekonomická v Praze	1.1.2010	31.12.2012	8 466 164 Kč	6 348 329 Kč	VZ09014	11
87	Oncogene + Oncogene Reviews	Nature Publishing Group	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	423 909 Kč	311 257 Kč	VZ09007	5
88	Oxford Journals	Oxford University Press	Západočeská univerzita v Plzni	1.1.2010	31.12.2013	2 894 555 Kč	1 909 051 Kč	VZ09012	5
89	Oxford Journals Online STM Collection	Oxford University Press	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	6 337 761 Kč	4 732 613 Kč	VZ09022	3
90	Periodicals Archive Online (Collections 1-5) a Periodicals Index Online	ProQuest	Západočeská univerzita v Plzni	1.1.2010	31.12.2013	3 447 027 Kč	2 273 424 Kč	VZ09012	4
91	PQ Agricola	ProQuest	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	30.4.2013	1 415 863 Kč	1 047 739 Kč	VZ09011	7
92	ProQuest Central	ProQuest LLC	Vysoká škola ekonomická v Praze	1.1.2010	31.12.2012	23 033 444 Kč	13 794 000 Kč	VZ09015	20
93	PsycArticles	EBSCO	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2012	31.12.2012	1 446 782 Kč	1 085 088 Kč	VZ09022	6
94	PsycBooks	EBSCO	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2012	31.12.2012	166 320 Kč	158 004 Kč	VZ09022	1
95	PsycINFO	EBSCO	Univerzita Karlova v Praze	1.1.2010	31.12.2012	4 771 778 Kč	3 578 005 Kč	VZ09022	7
96	Retrospektivní bibliografie české literatury	Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.	Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.	1.1.2012	online přístupné bez omezení	5 267 000 Kč	2 148 000 Kč	VZ09004	9+ (volně přístupné - online)
97	RIPM Online Archive of Music Periodicals - Full Text & RIPM Index	EBSCO Information Services s.r.o.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2011	326 579 Kč	236 779 Kč	VZ09006	2
98	Science + Science Now	American Association for the Advancement of Science	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.4.2011 (1.10.2010 pro NLK)	30.4.2012 (30.9.2012 pro NLK)	263 057 Kč	192 170 Kč	VZ09007	6
99	Science Express	American Association for the Advancement of Science	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.4.2010	30.4.2012	50 389 Kč	36 995 Kč	VZ09007	5
100	Science Signaling	American Association for the Advancement of Science	Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.	1.4.2010	30.4.2012	153 419 Kč	112 660 Kč	VZ09007	5
101	ScienceDirect Freedom Collection	Elsevier B.V.	Národní technická knihovna	1.10.2009	31.12.2011	318 225 890 Kč	85 466 634 Kč	VZ09003	69
102	Scopus	Elsevier B.V.	Národní technická knihovna	1.10.2009	31.12.2011	85 522 889 Kč	42 728 694 Kč	VZ09003	86
103	Sketch-Engine	LexCom Lexical Computing, Brighton	Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.	1.1.2010	31.12.2011	247 780 Kč	248 000 Kč	VZ09005	2
104	SocIndex with Full Text	EBSCO Information Services s.r.o.	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2011	1 938 828 Kč	1 405 706 Kč	VZ09006	7
105	SpringerLink journals (Lecture Notes in Mathematics, Computer Science Library e-books)	Springer Science+Business Media, B.V.	Národní technická knihovna	1.10.2009	31.12.2011	71 395 287 Kč	10 933 147 Kč	VZ09003	63
106	Thesaurus Linguae Graecae	University of California, Irvine	Masarykova univerzita	16.4.2010	13.4.2012	232 544 Kč	174 408 Kč	VZ09008	3
107	Web of Knowledge	Thomson Reuters	Knihovna AV ČR, v. v. i.	22.9.2009	31.12.2012	107 668 000 Kč	76 482 000 Kč	VZ09009	109
108	Wilson OmniFile FullText Select (H.W.Wilson)	The HW Wilson Company	Národní knihovna České republiky	1.1.2010	31.12.2012	523 002 Kč	381 002 Kč	VZ09006	1
109	Zoological Record	Thomson Scientific, Inc.	Univerzita Palackého v Olomouci	15.10.2009	31.12.2012	1 907 215 Kč	1 411 339 Kč	VZ09011	7

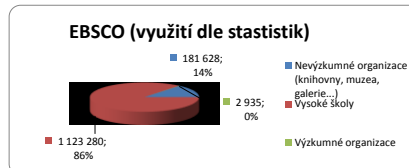
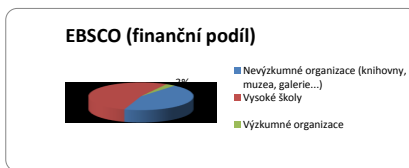
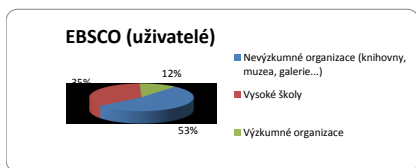
celkem vynaloženo z programu INFOZ na elektronické informační zdroje

498 398 803 Kč *)

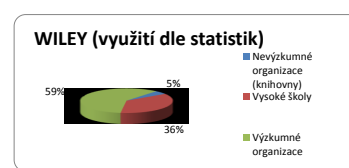
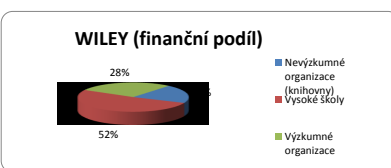
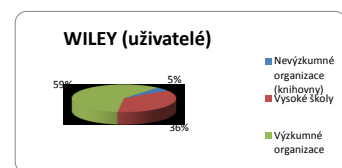
*) částka nezahrnuje další zpřístupněné informační zdroje jako jsou elektronické knihy nebo listinné publikace pořizované jednorázově atp..

Přehled účasti různých typů uživatelů ve vybraných konsorciích velkých knihoven

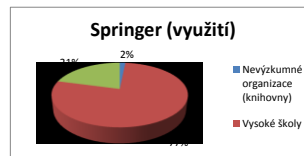
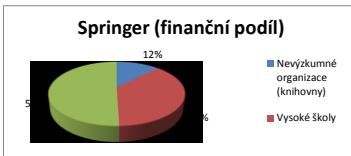
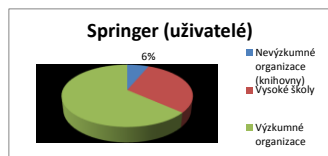
EBSCO (konsorcium NK ČR v letech 2010-2011)	počet uživatelů (organizací)	finanční spoluúčast v Kč	využití dle statistik - (zobrazené plné texty)
Nevýzkumné organizace (knihovny, muzea, galerie...)	32	491 317	181 628
Vysoké školy	21	591 813	1 123 280
Výzkumné organizace	7	33 499	2 935
celkem	60	1 116 629	1 307 843

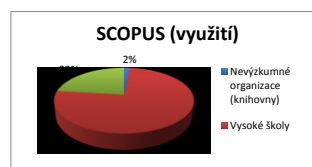
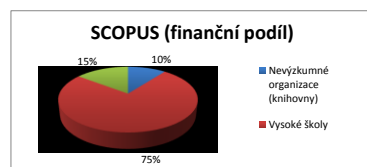
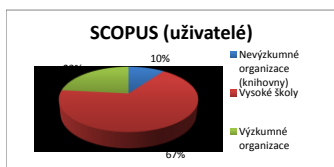
WILEY (NTK)	počet uživatelů (organizací)	finanční spoluúčast v Kč	využití dle statistik - searches run (FTs)
Nevýzkumné organizace (knihovny)	2	17 810 428	30 829
Vysoké školy	16	44 981 291	648 202
Výzkumné organizace	26	24 473 486	425 327
celkem	44	87 265 205	1 104 358

SPRINGER (NTK)	počet uživatelů (organizací)	finanční spoluúčast v Kč	využití dle statistik
Nevýzkumné organizace (knihovny)	4	8 615 633	15 594
Vysoké školy	19	26 731 548	746 100
Výzkumné organizace	40	36 048 106	200 740
Celkem	63	71 395 287	962 434

SCOPUS (NTK)	počet uživatelů (organizací)	finanční spoluúčast v Kč	využití dle statistik
Nevýzkumné organizace (knihovny)	3	8 962 696	13 057
Vysoké školy	20	63 979 400	634 397
Výzkumné organizace	7	12 580 793	194 683
Celkem	30	85 522 889	842 137

ScienceDirect (NTK)	počet uživatelů (organizací)	finanční spoluúčast v Kč	využití dle statistik
Nevýzkumné organizace (knihovny)	3	62 633 408	13 057
Vysoké školy	19	124 632 048	634 397
Výzkumné organizace	12	130 960 434	194 683
Celkem	34	318 225 890	842 137

